

Секція 5. Проблеми регіонального розвитку України та світу

8) розвивати трудовий потенціал: підвищення ефективності використання трудових ресурсів, поліпшення демографічної ситуації, забезпечення раціональної зайнятості населення, розвиток сфери соціальних послуг, побудова культурного простору;

9) раціонально використовувати і відновлювати природні ресурси, охорона навколишнього середовища, впровадження енергозберігаючих технологій; підвищення соціальної відповідальності великого бізнесу. Пропонується посилити штрафні санкції до великих підприємств, які не впроваджують технології очищення викидів, енергозберігаючі технології, не розвивають соціальну інфраструктуру [4. с. 201].

Усі ці шляхи подолання депресивності регіонів реалізовуватимуться, через формування регіональної інвестиційної інфраструктури, реструктуризації і санації неефективних виробництв, використання можливостей міжнародних програм для потреб малого і середнього бізнесу.

За підсумками дослідження можна зробити висновок, що одним із найважливіших напрямів державної політики повинно стати створення стратегії розвитку депресивних регіонів країни, тобто територій, що втратили через різні причини своє значення в національній економіці, а кардинальні задачі їх соціально-економічного розвитку не можуть бути вирішені ринковими методами господарювання без активної та постійної участі держави. Такого роду державне регулювання і підтримку може бути реалізовано в рамках спеціальних програм і удосконалення законодавчих актів.

Список літературних джерел

1. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ – К.: НІСД, 2015. – 92 с.
2. Павлюк А. Щодо застосування механізмів стимулювання розвитку регіонів [Електронний ресурс] / А. Павлюк. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/November/10.htm>.
3. Смаль І. Туризм як форма господарського освоєння депресивних регіонів [Електронний ресурс] / І. Смаль. – Режим доступу: <http://tourlib.net/stattiukr/smal3.htm>
4. Можайкіна Н.В. Проблеми розвитку депресивних регіонів / Н.В. Можайкіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – М.: МНУ. – 2016. – № 10. – С. 197-201.

Мельник М.І., д.е.н., проф.,
ДУ «Інститут регіональних досліджень
ім. М.І. Долишнього НАН України» (м. Львів)

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОСТОРОВОЇ СТРУКТУРИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах економічного розвитку просторова структура ділової активності та вибір оптимальних форм просторової організації бізнесу виступає основним чинником конкурентоспроможності регіональної економіки, адже сприяє локалізації ділової активності, формуванню «точок зростання», забезпечення розвитку міжрегіонального та внутрірегіонального співробітництва, активізації місцевої (локальної) підприємницької ініціативи. Нові просторові форми організації бізнесу (горизонтальні та вертикальні): мережеві структури, виробничі та інноваційні кластери, технопарки, індустріальні парки,

бізнес-інкубатори, спеціальні економічні зони і території пріоритетного розвитку, он-лайн платформи, холдинги, ТНК тощо – від найпростіших локальних до складних інтегрованих форм стимулюють інноваційний розвиток регіонів, формують їх конкурентоспроможність.

В кінцевому підсумку це дозволяє вирішити проблему територіальних диспропорцій та внутрірегіональної асиметрії соціально-економічного розвитку, насамперед за рахунок зміцнення економічного потенціалу територій (в т.ч. найм територіальних одиниць).

Тому обґрунтування (розробка) дієвих організаційно-інституційних та економічних механізмів (засобів, інструментів) формування оптимальної просторової структури ділової активності повинно базуватись на таких пріоритетних напрямках:

- підвищення самодостатності територіальних громад на основі стимулювання локальних форм ділової активності (різні залежно від рівня адміністративно-територіальної одиниці);

- забезпечення соціально-економічної інтегрованості та збалансованості регіонального розвитку, чому власне сприяють нові перспективні форми просторової організації бізнесу;

- створення сприятливих умов для реалізації конкурентних переваг різних видів бізнесу та територій, на яких вони розташовані;

- оптимальне поєднання підприємств різних галузей в регіоні на основі трансформації просторово-секторальної структури його економіки;

- оптимізація вибору місця розташування (локалізації) підприємств різних видів, розмірів, галузей, форм власності;

- підвищення капіталізації бізнесу та регіону загалом, внутрірегіонального інтеграційного потенціалу бізнесу, а також інтегрованості регіону як окремого суб'єкта зовнішньоекономічних взаємовідносин.

Регулювання стосується як підтримки пріоритетних нових форм просторової організації бізнесу (ділової активності), так і їх оптимального розміщення з огляду на збалансований територіальний розвиток. При цьому, інструментами державного регулювання охоплюють: інвестиційну, інноваційну, соціальну, бюджетну, податкову, структурну, кон'юнктурну та регіональну політики; державні інвестиції, державно-приватне партнерство, цільові програми, пільгові умови розміщення (переміщення) підприємств для розосередження центрів надконцентрації промислового виробництва (чи економічної активності) та утворення нових центрів ділової активності за межами міських поселень; субсидії, трансферти, дотації і т.д. з державного бюджету на підтримку пріоритетів територіального розвитку; спеціальні правові режими (СЕЗ, ТРП і т.д.); підтримка депресивних (слаборозвинених) територій. Зокрема, інструментами оптимального територіального розміщення (переміщення) фірм можуть біти: пільги на закупівлю земельних ділянок, позики на покриття витрат на переміщення підприємства, податкові пільги (право прискореної амортизації, зниження рівня місцевих податків), фінансові пільги (пільгове кредитування місцевій владі та корпораціям розвитку на розміщення підприємств, обладнання промислових зон) тощо.

Оптимальна просторова структура ділової активності на регіональному рівні створює передумови для збалансованого розвитку регіону, забезпечується спрямуванням інвестиційної і структурної політики регіону на попит і потреби ринку, на запити внутрішніх і позарегіональних споживачів, організацію виробництва таких видів продукції, які мають попит на міжнародному ринку і можуть сприяти підвищенню фінансової самостійності регіону. При цьому важливою є оцінка кінцевого результату та ефективності залежно від ступеня відповідності рівня економічного розвитку регіону і рівня життєдіяльності

населення (соціальні стандарти, бюджетна забезпеченість, структура доходів і витрат сімей, екологія, демографічна ситуація, екологічна безпека тощо). Просторові форми організації бізнесу є осередками координації і акумуляції економічних і соціальних взаємозв'язків між окремими регіонами чи країнами.

Отже, основними перевагами оптимізації просторова структура ділової активності та розвитку нових просторових форми організації бізнесу є: формування конкурентних переваг окремих територій та їх територіального капіталу; локалізація багатонаціональних корпорацій і, відповідно, міжнародних виробничих мереж з перевагами впровадження інновацій та децентралізованої концентрації; розвиток інноваційних кластерів на основі інтернаціоналізації економічних відносин та підключення до глобальних інноваційних систем в високою мобільністю; активізація знання та комунікації, можливостей інкорпорувати місцевих акторів і організації в глобальну мережу комунікації; можливості щодо інституційних, ринкових та структурних трансформацій як чинників територіальної привабливості.

Могилевская О.Ю., к.е.н.,

Киевский международный университет, Киев, Украина

Могилевский Ю.В., аспирант

Европейский университет, Киев, Украина

Штанько А.И., студент

Киевский международный университет, Киев, Украина

РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ПРОМЫШЛЕННОМ РЫНКЕ УКРАИНЫ

Стратегия устойчивого экономического роста сопряжена с необходимостью привлечения крупномасштабных вложений в промышленность и их концентрации на приоритетных направлениях модернизации отечественной экономики. Формирование инвестиционных приоритетов на микроуровне требует комплексного, системного подхода, отражающего заинтересованность в наращивании, распределении и эффективном использовании инвестиционных ресурсов не только предприятий, но и всех других участников инвестиционного процесса – отечественных и иностранных инвесторов, заказчиков, посреднических организаций, органов управления регионального уровня.

Реализация такого подхода невозможна, на наш взгляд, без учета социально-экономической дифференциации украинских регионов и активизации мер по ее преодолению, как за счет мобилизации их собственных средств, так и за счет финансовой поддержки государства. Решение этих проблем должно дополняться системной поддержкой модернизации экономики в целом и на региональном уровне посредством бюджетно-налогового, программно-целевого, инвестиционного и иных механизмов через стимулирование соответствующей активности ведущих украинских бизнес-структур по социальным, экономическим, экологическим, геостратегическим и другим мотивам.

Инновационно-инвестиционная активность подавляющего большинства промышленных предприятий в настоящее время остается низкой. Тем не менее, современные маркетинговые исследования дают убедительные доказательства перспективности и эффективности реструктуризации региональной экономики на основе кластерного подхода.